

# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0420U100323

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



## II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мандзюк Тетяна Богданівна
2. Mandziuk Tetyana Bogdanivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.01.22

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-01-2020

Спеціальність за освітою: 7.110106 - Стоматологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

### **III. Відомості про організацію, де відбувся захист**

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** Д 44.601.01

**Повне найменування юридичної особи:** Українська медична стоматологічна академія

**Код за ЄДРПОУ:** 02010824

**Місцезнаходження:** вул. Шевченка, 23, м. Полтава, Полтавський р-н., Полтавська обл., 36011, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

### **IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію**

**Повне найменування юридичної особи:** ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02010971

**Місцезнаходження:** Театральна площа, 2, м. Чернівці, Чернівецька обл., 58002, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

### **V. Відомості про дисертацію**

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 76.29.55

**Тема дисертації:**

1. Особливості клінічного перебігу та профілактики карієсу зубів у дітей з урахуванням соціально-гігієнічних факторів.
2. Peculiarities of clinical course and prevention of dental caries in children considering social-hygienic factors.

**Реферат:**

1. Дисертаційна робота присвячена визначенню найбільш вагомих соціально-гігієнічних причинних факторів виникнення карієсу у дітей шкільного віку, виявлених шляхом клінічних досліджень і анкетування, та створенню схем проведення профілактичної роботи серед дітей та їх батьків. Виявлено, що перебіг карієсу у дітей 7-12 років відбувається на фоні зниження показника рН та мікрокристалізації ротової рідини та обумовлений зниженням стійкості зубів до карієсу, про що свідчать результати дослідження кислотостійкості емалі за показником тесту емалевої резистентності. Аналіз сукупного впливу на інтенсивність карієсу соціально-гігієнічних чинників, визначених за анкетуванням батьків, показав їх виражений багатфакторний зв'язок ( $R=0,84$ ;  $p<0,001$ ). До цієї групи факторів відносяться: відсутність звернень до лікаря-стоматолога з метою профілактики, регулярності і збалансованості харчування, нехтування чистки зубів та використання додаткових предметів і засобів гігієни та неінформованість про

них, недостатня поінформованість щодо причин виникнення карієсу, відсутність медичної інформації про це, звернення до лікаря лише при наявності больових відчуттів, тривожність під час відвідування лікаря-стоматолога. За анкетуванням дітей визначений виражений вплив сукупності наступних чинників: відсутність звернення до лікаря-стоматолога з метою профілактики та відвідування його лише при наявності больових відчуттів, тривожність під час відвідування лікаря-стоматолога, недостатня поінформованість щодо причин виникнення карієсу та можливості використання різних предметів і засобів гігієни порожнини рота ( $R=0,48$ ;  $p<0,001$ ). На основі виділених найбільш вагомих соціально-гігієнічних чинників запропоновані схеми проведення профілактичної роботи для дітей та їх батьків з метою попередження виникнення карієсу у дітей.

2. Caries indices were analyzed in children of 7-9 years examined in 2017 and in 1996-1997. A reliable increase of occurrence (from  $9,62\pm 4,63\%$  in 1997-1998 to  $30,02\pm 9,07\%$  in 2017) and intensity ( $0,17\pm 0,06$  of teeth against  $0,47\pm 0,13$  teeth) of permanent teeth caries was found in recent 20 years. Investigation of the indices of caries occurrence and intensity of the temporary and permanent teeth in children aged from 7 to 12 in Poltava and Chernivtsi, comparative characteristics of results at every age period with detection of the most risky social-hygienic factors concerning caries occurrence, has found that the age from 7 to 8 and from 9 to 10 is the most susceptible due to physiological peculiarities and hygienic factors promoting caries occurrence of the permanent teeth in children. The results of the investigation conducted have found the highest growth of the indices of caries occurrence and intensity of the permanent teeth in children in the period from 7 to 8 years (by 17,3% and 2,4 times respectively) and from 9 to 10 years (by 21,5% and 2,5 times respectively). Hygiene level in children with caries is always worse (unsatisfactory), than in children without caries (satisfactory) irrespective of age and sex. The investigated data concerning the state of oral hygiene, acid resistance of the enamel, salivation rate, pH, viscosity, micro-crystallization of the oral fluid in children are indicative of their worse indices in children with caries at different age periods. A high correlation dependence with the test of enamel resistance ( $r_s=0,76$  – direct high), level of micro-crystallization ( $r_s=-0,85$  – reverse high) of the oral fluid and its viscosity ( $r_s=0,79$  – direct high); an average correlation with hygiene index according to Fedorov-Volodkina ( $r_s=0,56$  direct average), Green-Vermillion index ( $r_s=0,50$  – direct average), salivation rate ( $r_s=-0,55$  reverse average) and pH ( $r_s=-0,66$  – reverse average) of the oral fluid were found in children with caries aged 7-12. The effect of social-hygienic factors on the teeth afflicted with caries in children of various school age and interrelations of these factors with homeostasis state of the oral cavity are studied for the first time. Development of caries in children aged 7-12 years occurred against the ground of decreased pH index and micro-crystallization of the oral fluid. It is caused by decreased resistance of the teeth to caries, which is evidenced by the results of examination of enamel acid stability and resistance. A reverse correlation between the index of enamel acid stability and mineralizing potential was found in children with caries ( $r=-0,73$  – strong index) and pH ( $r=-0,66$  – reverse considerable) of the oral fluid. A direct strong relation is found between pH index and mineralizing potential of the oral fluid ( $r=0,79$ ) in these children. Negative correlations of caries occurrence in children with their awareness concerning oral care were found to be obtained by means of TV, scientific-popular literature, from friends ( $R=-0,16$ ,  $p<0,05$ ,  $R=-0,14$ ,  $p<0,05$ ,  $R=-0,23$ ,  $p<0,002$  respectively), but none of the correlations was found concerning information got from parents and doctors. Direct correlations of caries development in children were found with their behavioral peculiarities and social factors: place of residence (living in the countryside,  $R=0,21$ ;  $p<0,005$ ), anxiety while visiting a dentist ( $R=0,18$ ;  $p<0,01$ ), attending a private teacher ( $R=0,16$ ;  $p<0,02$ ), attending clubs at school ( $R=0,24$ ;  $p<0,001$ ), attempts to smoke and drink alcohol ( $R=0,19$ ;  $p<0,01$ ), much time spent doing homework ( $R=0,16$ ;  $p<0,02$ ), a computer at home available ( $R=0,14$ ;  $p<0,05$ ), negative associations while visiting dental preventive examinations ( $R=-0,16$ ;  $p<0,02$ ), attending sport clubs ( $R=-0,14$ ;  $p<0,05$ ). Analysis of the total effect of social factors and caries intensity demonstrated a pronounced relations ( $R=0,84$ ;  $p<0,001$ ) of a number of factors (the action of total factors: lack of visits to a dentist for preventive examinations, cleaning teeth, neglect of auxiliary oral hygienic means and unawareness about them, regular and well-balanced diet, insufficient awareness concerning causes of caries occurrence, lack of medical information on this fact, visiting a dentist only when toothache appears, anxiety while visiting a dentist) determined by parents' questionnaire survey; and smaller group of factors (lack of visits to a

dentist for preventive examinations, insufficient awareness concerning causes of caries occurrence, visiting a dentist only when toothache appears, anxiety while visiting a dentist, insufficient awareness concerning auxiliary oral hygienic means) indicated by children ( $R= 0,48$ ;  $p<0,001$ ). In order to prevent caries occurrence in children the schemes of conducting preventive work for children and their parents are introduced on the basis of the most substantial social-hygienic factors isolated.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## **VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Каськова Людмила Федорівна

2. Kaskova Liudmyla F.

**Кваліфікація:** д. мед. н., 14.01.22

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## **VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Ковач Ілона Василівна

2. Kovach Ilona V.

**Кваліфікація:** д. мед. н., 14.01.22

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Назарян Розана Степанівна

2. Nazarian Rozanna

**Кваліфікація:** д. мед. н., 14.01.22

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## **VIII. Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
голови ради**

Ткаченко Павло Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
головуючого на засіданні**

Ткаченко Павло Іванович

**Відповідальний за підготовку  
облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є  
відповідальним за реєстрацію наукової  
діяльності**



Юрченко Т.А.